

DATOS IDENTIFICATIVOS

Prevención e tratamiento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo

Materia	Prevención e tratamiento das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo			
Código	O05G110V01904			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptores	Creditos ECTS 6	Sinale OP	Curso 3	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta materia aborda a identificación, prevención, diseño e intervención psicoeducativa das dificultades de aprendizaxe en lectura, escritura e cálculo en nenos e nenas con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

A1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudio que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vanguarda do seu campo de estudio.
A2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudio.
A3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudio) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudiantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudiantado desenvolva aquellas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudiantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfunciones cognitivas e as relacionadas coa atención.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e da docente na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudiantes con dificultades.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudiante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudiantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.

C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar e previr as dificultades de aprendizaxe na lectura, a escritura e o cálculo.	A1 B2 C7 D2 A2 B3 C22 D7 A3 A4
Informalas e colaborar no seu tratamento.	A2 B2 C8 D3 A3 B3 C21 D9
Deseñar e aplicar estratexias de prevención e intervención psicoeducativas para a mellora da lectura, escritura e cálculo.	A1 B2 C7 D2 A2 B3 C9 D3 A3 C28 D7 A4 C34 D9 A5 C42 C43 C47 C50

Contidos

Tema	
Marco teórico-conceptual das dificultades de aprendizaxe na lectura, escritura e cálculo.	Teorías explicativas das dificultades específicas de aprendizaxe.
As dificultades de aprendizaxe nos ámbitos de lectura, escritura e cálculo.	Dificultades de aprendizaxe en lectura. Dificultades de aprendizaxe en escritura. Dificultades de aprendizaxe en cálculo.
Procedementos de avaliação e identificación das dificultades psicoeducativas en lectura escritura e cálculo.	Avaliación dos procesos lectores. Avaliación dos procesos escritores. Avaliación dos procesos de cálculo.
Procedementos de intervención no contexto das dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	Intervención en dificultades lectoras. Intervención en dificultades escritoras. Intervención en dificultades de cálculo e resolución de problemas.
Métodos e procedementos de investigación nos ámbitos da lectura, escritura e cálculo e as súas dificultades.	Investigación en lectura. Investigación en escritura. Investigación en cálculo e resolución de problemas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	30	60
Traballo tutelado	7.5	5.5	13
Aprendizaxe baseado en proxectos	13	32	45
Práctica de laboratorio	1	20	21
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descripción
Lección maxistral	Explicación por parte do profesorado dos principais núcleos temáticos da materia.
Traballo tutelado	Realización de diversas actividades propostas polos docentes en función de cada un dos temas da materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Descripción, identificación, prevención e intervención dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Traballo tutelado	O alumnado poderá consultar directamente ao profesor/a na aula calquera tipo de dúbida durante a realización das actividades propostas.

Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado podrá consultar directamente calquera tipo de dúvida nos horarios de titoría que os profesores teñen nos seus respectivos despachos.
Probas	Descripción
Práctica de laboratorio	A atención ao alumnado farase a través da plataforma Tema, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula. O alumnado podrá consultar directamente calquera tipo de dúvida nos horarios de titoría que os profesores teñen nos seus respectivos despachos.

Avaliación		Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Proba	Peso			A2	B2	C7	D2
Traballo tutelado	Entrega das diversas actividades propostas polos profesores en relación aos contidos da materia.	20		A2 A3	B2 B3	C7 C8 C9 C21 C22 C28 C34 C42 C43 C47 C50	D2 D3 D7 D9
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización e defensa dun informe acerca da identificación, prevención e tratamiento dun caso de dificultades na aprendizaxe da lectura, escritura e cálculo.	40		A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C7 C8 C9 C21 C22 C28 C34 C42 C43 C47 C50	D2 D3 D7 D9
Exame de preguntas obxectivas	Proba obxectiva de opción múltiple acerca dos diversos contidos da materia.	40		A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C7 C8 C9 C21 C22 C28 C34 C42 C43 C47 C50	D2 D3 D7 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos/as que non acudan regularmente ás clases deberán entregar os proxectos na data límite correspondente á do exame oficial que figura na páxina web da Facultade. Así mesmo, tanto para o alumnado asistente como non asistente para superar a materia será obligatorio superar, coa metade da puntuación máxima a alcanzar en cada caso, as metodoloxías de avaliación especificadas.

Os estudiantes que non adquiran as competencias da materia, terán unha segunda oportunidade en xullo na data establecida e publicada na Web da Facultade.

As partes da materia superadas na primeira oportunidade, non serán obxeta de avaliación na segunda oportunidade considerándose polo tanto como aprobadas nese curso académico. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT) Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluirse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: **Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.**

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American Psychiatric Association, **DSM-V-TR. Diagnostic and statistical manual of mental disorders.** Washington: American Psychiatric Association. (Versión castellana, 215. **DSM-V-TR. Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos me**, Panamericana, 2014

Cuetos,F., **Psicología de la lectura**, Wolters Kluwer, 2008

Cuetos,F., **Psicología de la escritura**, Wolters Kluwer, 2009

Cuetos,F., **PROLEC-R bateria de evaluación de los procesos lectores**, TEA, 2007

Cuetos, F., Ramos, J. L. y Ruano, E., **PROESC: evaluación de los procesos de escritura (2ª ed.)**, TEA, 2004

Deaño M, **Cómo prevenir las dificultades de cálculo**, Aljibe, 2000

Bibliografía Complementaria

Deaño M, **Mejora en el aprendizaje del cálculo en alumnos con debilidad cognitiva.**, Revista Portuguesa de Pedagogía, 39(2), 365-389, 2005

Deaño M y Rodriguez-Moscoso, Y., **Fundamentación teórica del Programa de Rehabilitación y Enriquecimiento PASS-Matemático (PREP-M)**, Educación-Desarrollo y Diversidad, 2002

Deaño, M. y Tellado, F, **Instrucción basada en los procesos PASS.**, En A. Barca (Coord.), Motivación y Aprendizaje en Contextos Educativos (pp. 369- 398, En A. Barca (Coord.), Motivación y Aprendizaje en, 2009

Deaño, M., Alfonso, S. y Tellado, F, **El D.N.: CAS. Un enfoque de evaluación, un instrumento de diagnóstico y un instrumento para el diseño de la intervención psicopedagógica.** Comunicación presentada al IX Congreso Internacional Galego-Po, 2007

Deaño, M., Tellado, F., Iglesias-Sarmiento, V., Alfonso, S., Gayo, E. y Conde, A, **Contribuciones inclusivas y diferenciales para el aprendizaje matemático. Simposium presentado al VI Congreso Internacional de Psicología y Educación y III Congreso Nacional de Psicología y Educación.**, 2011

Arbones, B, **Detección, Prevención y Tratamiento de dificultades del aprendizaje. Cómo descubrir, tratar y prevenir los problemas en la escuela**, 1º, Ideas propias, 2005

Besumán, M. P, **Cartilla escolar grafológica.**, Besman Educación Infantil, D.L., 2006

Borregón, S, E. **LECTOES: enseñanza de la lectoescritura por método fonético: prevención y tratamiento de la dislexia: manual para padres y educadores**, CEPE, 2008

Defior, S., **Las dificultades de aprendizaje: Un enfoque cognitivo**, Aljibe, 2007

Escoriza, J. (coord.), **Tratamiento educativo de los trastornos de la lengua escrita**, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barce, 2005

Fuchs, L. S. y Fuchs, D, **Introduction to response to intervention: What, why, and how valid is it?**, Reading Research Quarterly, , 2006

Galve, J. L, **Evaluación e intervención en los procesos de la lectura y la escritura**, EOS, 2007

Galve, J. L., Trallero, M. y Dioses, A. S, **Fundamentos para la intervención en el aprendizaje de la ortografía: ortoleco: programa de desarrollo de la ortografía.**, CEPE, 2008

García Madruga, J. A, **Lectura y conocimiento.**, PAIDOS, 2006

Garrido, M., **La lectura y el modelo PASS: perfiles lectores e intervención educativ**, . Educación, Desarrollo y Diversidad,10(1), 25-50, 2007

Gispert, D. y Ribas, L., **Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura.**, Graó, 2010

González, M. J, **Prevención de las dificultades de aprendizaje.**, Pirámide, 2012

González, M. J. y Martín, I, **Intervención temprana de la lectoescritura en sujetos con dificultades de aprendizaje**, Revista Latinoamericana de Psicología, 43 (1), 35-, 2011

Iglesias-Sarmiento, V. (2004, **Dificultades selectivas de aprendizaje en procesamiento numérico y cálculo**, Revista de Educación, Desarrollo y Diversidad, 7(1,

Iglesias-Sarmiento, V., **Dificultades de aprendizaje en el dominio aritmético y en el procesamiento cognitivo subyacente**, Ann Arbor, MI: ProQuest LLC/ UMI Dissertation Pub, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Necesidades educativas especiais asociadas á discapacidade intelectual/O05G110V01903

Prevención e tratamiento das dificultades na aprendizaxe da lingua oral/O05G110V01905

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/O05G110V01104

Psicoloxía: Prevención e tratamiento das dificultades na aprendizaxe infantil/O05G110V01305

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).